

Nens de l'escola de Santa Maria d'Oló fent pràctiques amb la impremta; tenien com a mestre Miquel Vigatà. / ARXIU SALOMÓ MARQUÈS

La república dels mestres

MESTRES REPUBLICANS. Un llibre de Salomó Marquès i Raimon Portell explica l'epopeia dels mestres republicans de Catalunya, homes i dones que van convertir l'educació en motor de canvi

CARME VINYOLES/ PAU LANAO
● Era una ciutat principal, però més de la meitat de la seva població era analfabeta. De les altres capitals de demarcació, a la segona no sabien ni llegir ni escriure el 60% dels seus habitants, el 65% a la tercera i el 67% a la quarta. No estem parlant d'Àfrica. Estem parlant de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, per aquest ordre. Era l'any 1908. Al país, Catalunya, el grau d'analfabetisme era del 60%, entre un 30 i un 40% dels nens no anaven a l'escola i les nenes s'havien de quedar a casa a fer-se càrrec dels germans més petits. La sort però, va ser que

aquest país va decidir que l'educació actuaria com a motor de canvi, iniciant l'epopeia que ens explica el llibre *Els mestres de la República*, escrit a quatre mans per Raimon Portell i Salomó Marquès.

La implicació dels polítics, les institucions, però sobretot de les dones i els homes anònims, mestres de vocació i dedicació, van ajudar a aplicar una nova pedagogia social que, continuant la tasca iniciada per figures de la talla de Francesc Ferrer i Guàrdia, Manuel Ainaud, Narcís Masó, Joan Palau i Vera, Joan Llongueras, Eladi Homs o Rosa Sensat,

EL LLIBRE

«ELS MESTRES DE LA REPÚBLICA»

Autors: SALOMÓ MARQUÈS I RAIMON PORTELL
Editorial: ARA LLIBRES
L'epopeia d'un país que va apostar per l'educació com a motor de canvi.

que havien posat les bases de la nova manera d'entendre l'educació, tal com Marquès i Portell ens demostren, va assolir un objectiu clar: modernitzar l'escola, civilitzar el país o civilitzar l'escola i modernitzar el país,

L'exemple de Ferrer i Guàrdia

El 1909, la burgesia espantada per la Setmana Tràgica va fer matar a Ferrer i Guàrdia, però no va entendre que l'exemple del màrtir seria la saba nova per a unes generacions d'ensenyants que formats en els principis de l'escola racionalista, aviat es van apropiat els trenta punts de l'Escola Nova,

concretats el 1912 per Adolphe Ferrière de l'Institut Rousseau de Ginebra i van convertir la seva aplicació en signe d'identitat.

El llibre ens mostra que la voluntat de canvi va portar els responsables republicans a trencar amb els vells prejudicis, els monopolis, o el desprestigi dels ensenyants i fer una aposta clara per a les escoles noves, modernes, amb mestres de primera línia. A més, ens descobreix històries vives d'ensenyants i alumnes, el paper jugat per les institucions i també la feina persistent i agosarada que va fer que, per exemple, si el 1929 a Barcelona, assistien a